

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Rodičovská odpovědnost představuje právní vztah, který je upraven **rodinným právem**. Vztahy začínají narozením dítěte nebo určením otcovství a mateřství. Ve slovinském právním řádu mají děti, které se narodí nesezdaným rodičům, stejná práva a povinnosti jako děti, které se narodí manželům. Slovinské právní předpisy přijaly systém „úplného osvojení“, což znamená, že se s osvojenými dětmi zachází stejně jako s biologickými dětmi.

Právní základ je stanoven v **článku 54 ústavy Republiky Slovinsko** (*Ustava Republike Slovenije*), podle něhož mají rodiče právo a povinnost zaopatřit, vzdělávat a vychovávat své děti. Toto právo a povinnost lze rodičům zrušit nebo omezit pouze ze zákonem stanovených důvodů na ochranu zájmů dítěte.

Děti, které se narodí nesezdaným rodičům, mají stejná práva jako děti, které se narodí manželům.

Rodičovská odpovědnost je souhrnem povinností a práv rodičů vytvořit v závislosti na jejich schopnostech podmínky, za nichž bude zajištěn plný rozvoj dítěte. Rodičovská odpovědnost je rozdělena mezi oba rodiče. (článek 6 zákona o rodině)

Při veškerých činnostech týkajících se dítěte musí rodiče chránit zájmy svého dítěte. Děti vychovávají s ohledem na jejich osobu, jejich osobnost a důstojnost. Rodiče mají přednost před všemi ostatními, pokud jde o péči o dítě a odpovědnost za nejlepší zájem dítěte. Rodiče konají v nejlepším zájmu dítěte, jestliže s přihlédnutím zejména k osobnosti, věku a stupni vývoje dítěte a jeho přáním přiměřeně uspokojují jeho materiální, emocionální a psychosociální potřeby takovými jednáními, které prokazuje jejich péči o dítě a jejich odpovědnost vůči dítěti, a poskytují mu náležité vedení v oblasti výchovy a podporují jej v jeho rozvoji. (článek 7 zákona o rodině)

Rodiče nesou prvořadou a stejnou odpovědnost za péči o dítě, jeho výchovu a rozvoj. Základním smyslem péče rodičů je zájem dítěte. Stát jim při výkonu jejich odpovědnosti pomáhá.

Rodičovskou odpovědností jsou povinnosti a práva rodičů týkající se péče o život a zdraví dítěte, výchovy dítěte, péče o dítě, dohledu nad dítětem a jeho vzdělávání a rodičovské povinnosti a práva týkající se zastupování a výživy dítěte a správy jeho majetku. Příslušný orgán může omezit nebo odejmout rodičovskou odpovědnost jednomu nebo oběma rodičům za podmínek stanovených v tomto zákoně.

Rodiče musí pečovat o život a zdraví svých dětí, chránit je, pečovat o ně a vzdělávat je a dohlížet na ně. Rodiče musí svým dětem zajistit zdravý růst a vyvážený osobní rozvoj a pomoci mu rozvíjet jeho schopnost žít a pracovat samostatně. Musí podporovat své děti v souladu s ustanoveními tohoto zákona a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí zajistit vzdělávání a odbornou přípravu svého dítěte s ohledem na jeho schopnosti, dovednosti a přání. (články 135, 136 a 137 zákona o rodině)

Dítě má právo na styk s oběma rodiči a oba rodiče mají právo na styk s dítětem. (článek 141 zákona o rodině)

Právní odpovědnost rodičů za dítě je stanovena v článku 142 závazkového zákoníku (*Obligacijski zakonik*). Rodiče odpovídají za náhradu škody, kterou způsobí jejich dítě mladší sedmi let třetí osobě, bez ohledu na to, zda nesou odpovědnost za způsobenou škodu. Rodiče odpovídají za náhradu škody, kterou způsobí jejich nezletilé dítě starší sedmi let třetí osobě, ledaže mohou prokázat, že za způsobenou škodu nenesou odpovědnost.

Článek 145 zákona o rodině upravuje **zastupování** dítěte v jeho vztazích s vnějším světem. Rodiče zastupují děti, pokud zákon nestanoví jinak (např. je-li dítě umístěno do opatrovnictví). Pokud musí být dítěti doručeno nebo sděleno něco, může převzetí provést jeden nebo druhý rodič. Pokud rodiče nežijí společně, převzetí provede rodič, u kterého dítě žije, nebo rodič uvedený v soudním smíru nebo rozhodnutí soudu o společné péči a výchově podle článku 139 tohoto zákona. (článek 145 zákona o rodině)

Majetek dítěte spravují jeho rodiče v zájmu dítěte. Příjem z majetku dítěte mohou rodiče použít především na výživu, výchovu a vzdělávání dítěte, jakož i na bezprostřední potřeby rodiny, pokud sami nemají dostatek prostředků. (články 147. a 148 zákona o rodině)

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Rodiče nesou prvořadou a stejnou odpovědnost za péči o dítě, jeho výchovu a rozvoj. Základním smyslem péče rodičů je zájem dítěte. (článek 135 zákona o rodině)

Rodičovskou odpovědnost vykonávají oba rodiče na základě vzájemné dohody v nejlepším zájmu dítěte. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Pokud rodiče spolu nežijí a nemají dítě ve společné péči, rozhodují oba na základě společného souhlasu v souladu se zájmy dítěte o otázkách, které mají významný vliv na rozvoj dítěte. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři.

Rodič, kterému je dítě svěřeno do péče, rozhoduje o otázkách týkajících se každodenního života dítěte a o místě bydliště dítěte za předpokladu, že nezasahuje do záležitostí, které mají významný dopad na vývoj dítěte.

Pokud se rodiče v těchto případech neshodnou na otázkách, které mají významný vliv na vývoj dítěte, rozhodne o této otázce soud.

Pokud jeden z rodičů nemůže vykonávat rodičovskou odpovědnost, vykonává ji druhý rodič sám.

Jestliže jeden z rodičů nežije nebo není znám, nebo pokud je rodičovské odpovědnosti zbaven, náleží rodičovská odpovědnost druhému rodiči. (článek 151 zákona o rodině)

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Rodiče mají přednost před ostatními, pokud jde o právo a povinnost chránit práva a nejlepší zájmy svého dítěte. Pokud rodiče svá práva a povinnosti nevykonávají nebo je nevykonávají v nejlepším zájmu dítěte, stát přijme opatření na ochranu práv a nejlepšího zájmu dítěte (dále jen „opatření v nejlepším zájmu dítěte“). Opatření v nejlepším zájmu dítěte mohou být prováděna do doby, než se dítě získá plnou svéprávnost, nestanoví-li tento zákon jinak. (článek 154 zákona o rodině)

Soud odebere dítě rodičům a umístí je k jiné osobě, do pěstounské péče nebo ústavní péče, pokud je dítě ohroženo a nejlepší zájem dítěte může být dostatečně zajištěn pouze odebráním a pokud z okolností případu vyplývá, že rodiče budou moci o dítě po určité době znovu pečovat. (článek 174 zákona o rodině)

Soud rovněž rozhoduje o umístění dítěte do ústavní péče, pokud trpí psychosociálními problémy, které se projevují jako behaviorální, citové, vzdělávací nebo jiné poruchy dítěte, pokud jsou dítě nebo jiné děti v rodině ohroženy a nejlepší zájem dítěte nebo jiných dětí v rodině lze zajistit pouze umístěním dítěte do ústavní péče. (článek 175 zákona o rodině)

O dítě může pečovat adoptivní rodič. Dítě může být určeno k osvojení pouze tehdy, pokud rodiče po narození dítěte souhlasili s osvojením při středisku sociální péče nebo před soudem. U dítěte, které nedosáhlo věku osmi týdnů, musí být souhlas potvrzen poté, co dítě dosáhne věku osmi týdnů, jinak nemá souhlas právní účinek. Souhlas rodiče, který byl zbaven rodičovské odpovědnosti nebo který není trvale schopen vyjádřit svou vůli, se nevyžaduje. K osvojení může být rovněž dáno dítě, jehož rodiče nejsou známi nebo jejichž bydliště není po dobu jednoho roku známo. (článek 218 zákona o rodině) S osvojením ukončí práva a povinnosti dětí vůči jejich rodičům a jiným příbuzným a práva a povinnosti rodičů a příbuzných vůči nim. Je-li dítě osvojeno manželem/manželkou nebo partnerem/partnerkou jednoho z rodičů dítěte, nezanikají práva a povinnosti dítěte vůči tomuto rodiči a jeho příbuzným ani práva a povinnosti tohoto rodiče a jeho příbuzných vůči dítěti. (článek 220 zákona o rodině)

Zákon o rodině rovněž zavádí novou instituci péče o dítě, a to přenesení rodičovské péče na rodinného příslušníka. Tuto instituci lze použít pouze u dítěte, které nemá žijící rodiče. Je-li to v nejlepším zájmu dítěte, může soud přenést péči o dítě na příbuzného, pokud je ochoten o dítě pečovat a splňuje podmínky pro osvojení stanovené zákonem. Zákon o rodině určuje, kdo je v těchto případech považován za příbuzného: osoba s dítětem pokrevně příbuzná až do druhého kolena včetně nebo v postranní linii až do čtvrtého kolena včetně. Osoba, která byla pověřena rodičovskou odpovědností za dítě, získává stejné povinnosti a práva jako rodiče dítěte a stává se zákonným zástupcem dítěte. Osoba pověřená rodičovskou odpovědností musí dítě vyživovat. Příbuzným, kteří uzavřeli manželství nebo žijí s partnerem v rámci registrovaného partnerství, nebo příbuznému a jeho manželovi/manželce nebo partnerovi/partnerce, pokud jsou splněny zákonné podmínky, svěří soud rodičovská péče pouze společně. (článek 231 zákona o rodině)

Dítěti, které nemá rodiče nebo o které rodiče nepečují, soud stanoví opatrovníka a přenesení na něj péči o dítě. (článek 257 zákona o rodině) Pokud rodiče vykonávají rodičovskou odpovědnost, ale dochází ke střetu jejich zájmů, nebo pokud v případě opatrovnictví dochází ke střetu zájmů mezi opatrovníkem a dítětem, určí středisko sociální péče nebo soud pro dítě kolizního opatrovníka (*kolizijski skrbnik*). (článek 269 zákona o rodině)

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

Pokud rodiče nežijí nebo již nebudou žít společně, musí se dohodnout na péči o společné děti a jejich výchově v souladu s jejich nejlepšími zájmy. Mohou se dohodnout na společné péči o děti, aby byly všechny děti svěřeny do péče jednomu rodiči nebo aby některé děti byly svěřeny do péče jednomu rodiči a ostatní děti druhému rodiči. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Dohodnou-li se rodiče na péči o své děti a jejich výchově, mohou navrhnout soudní smír. Pokud soud stanoví, že dohoda není v zájmu dítěte, návrh zamítne. Pokud se rodiče na péči o své děti a jejich výchově nedohodnou, rozhodne o tom soud. V souladu s ustanoveními tohoto zákona může soud z moci úřední rovněž rozhodnout o všech opatřeních na ochranu nejlepšího zájmu dítěte. Při rozhodování o péči o dítě a jeho výchově soud vždy rozhoduje také o výživném na společné děti a o kontaktu s rodiči v souladu s tímto zákonem. Soud vydá nové rozhodnutí o péči o dítě a jeho výchově, pokud to vyžadují změněné okolnosti a nejlepší zájem dítěte. (článek 138 zákona o rodině)

Je-li manželství rozvedeno soudem, rozhodne soud rovněž o péči o společné děti, jejich výchově a výživném na děti i o jejich stycích s rodiči v souladu s tímto zákonem. Než tak učiní, musí určit, jak bude zajištěn nejlepší zájem dítěte. (článek 98 zákona o rodině)

Pokud rodiče spolu nežijí a nemají dítě ve společné péči, rozhodují oba na základě společného souhlasu v souladu se zájmy dítěte o otázkách, které mají významný vliv na rozvoj dítěte. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Rodič, kterému je dítě svěřeno do péče, rozhoduje o otázkách týkajících se každodenního života dítěte a o místě bydliště dítěte za předpokladu, že nezasahuje do záležitostí, které mají významný dopad na vývoj dítěte. (článek 151 zákona o rodině)

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Pokud rodiče nežijí nebo již nebudou žít společně, musí se dohodnout na péči o společné děti a jejich výchově v souladu s jejich nejlepšími zájmy. Mohou se dohodnout na společné péči o děti, aby byly všechny děti svěřeny do péče jednomu rodiči nebo aby některé děti byly svěřeny do péče jednomu rodiči a ostatní děti druhému rodiči. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Dohodnou-li se rodiče na péči o své děti a jejich výchově, mohou navrhnout soudní smír. Pokud soud stanoví, že dohoda není v zájmu dítěte, návrh zamítne. Pokud se rodiče na péči o své děti a jejich výchově nedohodnou, rozhodne o tom soud. (článek 138 zákona o rodině) Soudní smír nebo rozhodnutí soudu o společné péči o dítě a jeho výchově musí obsahovat rozhodnutí o místě trvalého bydliště dítěte, o tom, kterému rodiči bude zasílána korespondence pro dítě, a o výživném na dítě. (článek 139 zákona o rodině)

Rodiče, kteří nežijí nebo již nebudou žít společně, jakož i rodiče žijící společně, se dohodnou na výživném na společné děti. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Pokud se rodiče na výživném na společné děti nedohodnou, rozhodne o něm soud. (článek 140 zákona o rodině)

Dítě má právo na styk s oběma rodiči a oba rodiče mají právo na styk s dítětem. Styky zajišťují nejlepší zájem dítěte. Rodič, kterému bylo dítě svěřeno do péče, nebo jiná osoba, které bylo dítě svěřeno, musí upustit od všeho, co ztěžuje nebo znemožňuje styk. Musí se snažit zajistit, aby dítě mělo vhodný vztah s druhým rodičem nebo s rodiči. Kontaktující rodič se musí vzdát všeho, co ztěžuje styk s dítětem a péči o něj. Rodiče, kteří nežijí nebo již nebudou žít společně, se dohodnou na styku. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Dohodnou-li se rodiče na styku, mohou navrhnout soudní smír. Pokud soud stanoví, že dohoda není v zájmu dítěte, návrh zamítne. Pokud se rodiče na styku nedohodnou, rozhodne o tom soud. (článek 141 zákona o rodině)

Dítě má rovněž právo na styk s jinými osobami, které jsou jeho příbuznými nebo k nimž má úzký osobní vztah, ledaže to je v rozporu se zájmem dítěte. Má se za to, že těmito osobami jsou zejména prarodiče dítěte, jeho bratři a sestry, nevlastní bratři a sestry, bývalí pěstouni a dřívější nebo současný manžel či partner jednoho z rodičů. Dohodu o styku uzavřou rodiče dítěte, dítě (je-li schopno porozumět významu této dohody) a výše uvedené osoby. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Rozsah a způsob udržování těchto styků musí být v zájmu dítěte. Dohodnou-li se rodiče dítěte, dítě a uvedené osoby na stycích, mohou navrhnout soudní smír. Pokud soud stanoví, že dohoda není v zájmu dítěte, návrh zamítne. Pokud se rodiče dítěte, dítě a osoby uvedené v prvním odstavci tohoto článku nedohodnou, rozhodne o stycích soud. (článek 142 zákona o rodině)

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Rodiče se dříve, než podají k soudu návrh, aby rozhodl o péči o dítě a jeho výchově, o výživném dítěte a o jeho stycích s nimi nebo s jinými osobami nebo o záležitostech týkajících se výkonu rodičovské péče, které mají významný vliv na vývoj dítěte, zúčastní předchozího poradenství ve středisku sociální péče, pokud jeden z rodičů není nespůsobilý nebo pokud jeden z rodičů žije v zahraničí, je pohřešován nebo není známo jeho bydliště.

Pokud jde o styk s jinou osobou, musí se tato jiná osoba a dítě, je-li žadatelem, před předložením návrhu rovněž dostavit k poradenství.

Účelem předchozího poradenství je upozornit rodiče nebo jinou osobu na ochranu zájmů dítěte při úpravě vztahů s dítětem, na dobrý dopad konsensuální regulace těchto vztahů a v této souvislosti je rovněž informovat o účelu mediačního řízení.

Poradenství musí být rovněž poskytnuto před podáním žádosti o vydání nového rozhodnutí o jakékoli záležitosti uvedené v prvním odstavci tohoto článku.

Rodiče nebo výše uvedené osoby se předchozího poradenství účastní osobně bez přítomnosti zástupců. Se souhlasem rodičů nebo výše uvedených osob může středisko sociální péče buď pokračovat v poradenství mediačním řízením, nebo se tito mohou účastnit mediace poskytované jinými poskytovateli.

(článek 203 zákona o rodině)

Mediace může probíhat před soudním řízením, během něj nebo po jeho skončení a může zahrnovat pomoc při urovnání osobních a majetkových vztahů. Mediace probíhá především před zahájením soudního řízení s cílem předložit návrh na rozvod dohodou nebo návrh soudního smíru ve věci péče o dítě, jeho výživného a styku s rodiči nebo jinými osobami nebo ve věcech rodičovské odpovědnosti, které mají významný vliv na vývoj dítěte. Mediace během soudního řízení se provádí v souladu s zákonem upravujícím alternativní řešení soudních sporů. Soud může návrh stran nebo účastníků řízení, které souhlasí s uskutečněním pokusu o mediaci, zamítnout a nemusí přerušit soudní řízení, pokud se v řízení týkajícím se dítěte domnívá, že by přerušeni nebylo v nejlepším zájmu dítěte. (článek 205 zákona o rodině)

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Soud může rozhodnout, aby byly všechny děti svěřeny do péče jednomu rodiči nebo aby některé děti byly svěřeny do péče jednomu rodiči a ostatní děti druhému rodiči, nebo také o svěřeni dítěte do společné péče. Kromě toho může soud z moci úřední v souladu s ustanoveními tohoto zákona rovněž rozhodnout o všech opatřeních na ochranu nejlepšího zájmu dítěte. Při rozhodování o péči o dítě a jeho výchově soud vždy rozhoduje také o výživném na společné děti a o styku s rodiči v souladu s tímto zákonem. Soud vydá nové rozhodnutí o péči o dítě a jeho výchově, pokud to vyžadují změněné okolnosti a nejlepší zájem dítěte. (články 138 a 139 zákona o rodině)

Soud rozhodne také o výživném na dítě a o styku s dítětem. (články 105.a, 106 a 106.a zákona o manželství a rodinných vztazích)

Při rozhodování o styku se soud řídí především zájmem dítěte. Pokud rodič, se kterým dítě žije, brání styku dítěte s druhým rodičem a styk nemůže být navázán ani s profesní pomocí střediska sociální péče, může soud na žádost druhého rodiče rozhodnout, aby rodiči, který styk znemožňuje, bylo dítě z péče odebráno a svěřeno druhému rodiči, pokud soud shledá, že tento druhý rodič umožní styk a že takto lze chránit nejlepší zájem dítěte. Soud vydá nové rozhodnutí o styku s rodiči, pokud to vyžadují změněné okolnosti a nejlepší zájem dítěte. (článek 141 zákona o rodině) Soud může v rámci opatření na ochranu nejlepšího zájmu dítěte odejmout nebo omezit právo na styk s dítětem. (článek 173 zákona o rodině)

Při rozhodování o péči o dítě, jeho výchově a výživném na dítě, o styku, výkonu rodičovské odpovědnosti a udělení rodičovské odpovědnosti příbuznému vezme soud v úvahu rovněž názor dítěte, pokud jej vyjádří dítě samotné nebo osoba, které dítě důvěřuje a kterou si samo zvolilo, a pokud je dítě schopno porozumět jeho významu a důsledkům. Soud vzhledem k nejlepšímu zájmu dítěte zohlední stanovisko střediska sociální péče získané v souladu s ustanoveními zákona upravujícího nesporné řízení. (článek 143 zákona o rodině)

Při posuzování výživného na dítě musí soud jednat v nejlepším zájmu dítěte a stanovit výši výživného, která je dostačující k zajištění jeho uspokojivého tělesného a duševního rozvoje. Výživné musí pokrývat životní náklady dítěte, zejména náklady na bydlení, stravu, oblečení, obuv, péči a ochranu, vzdělávání, výchovu, odpočinek, zábavu a jiné zvláštní potřeby. (článek 190 zákona o rodině)

8 Jestliže soud rozhodne o svěřeni dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Pokud rodiče spolu nežijí a nemají dítě ve společné péči, rozhodují oba na základě společného souhlasu v souladu se zájmy dítěte o otázkách, které mají významný vliv na rozvoj dítěte. Jestliže se rodiče na těchto záležitostech nedohodnou sami, je jim při dosahování dohody nápomocno středisko sociální péče, na jejich žádost pak také mediátoři. Rodič, kterému je dítě svěřeno do péče, rozhoduje o otázkách týkajících se každodenního života dítěte a o místě bydliště dítěte za předpokladu, že nezasahuje do záležitostí, které mají významný dopad na vývoj dítěte. Pokud se rodiče v těchto případech neshodnou na otázkách, které mají významný vliv na vývoj dítěte, rozhodne o této otázce soud. (článek 151 zákona o rodině)

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

To znamená, že oba rodiče odpovídají za výchovu a rozvoj dítěte stejně a že oba musí i nadále o dítě pečovat.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

V těchto případech jsou věcně příslušné krajské soudy (*okrožna sodišča*). (10. článek zákona o nesporném řízení)

Místně příslušný je soud, v jehož obvodu má trvalé bydliště nebo sídlo osoba, proti níž je návrh podán. Je-li řízení zahájeno z moci úřední, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má trvalé bydliště osoba, proti níž je řízení vedeno. Pokud se řízení účastní pouze jeden účastník, je místně příslušný soud, v němž má tento účastník místo pobytu nebo v němž je usazen. Pokud účastník nemá trvalé bydliště v Republice Slovinsko, určuje se místní příslušnost na základě jeho přechodného bydliště. Pokud má vedle místa trvalého bydliště také přechodné bydliště v jiném městě a vzhledem k okolnostem lze předpokládat, že tam bude delší dobu žít, má místní příslušnost rovněž soud podle místa přechodného bydliště odpůrce. Jsou-li však soudy Republiky Slovinsko příslušné k rozhodování, není možné určit, který soud je místně příslušný. Nejvyšší soud Republiky Slovinsko určí, který soud je místně příslušný. (článek 11 zákona o nesporném řízení)

Jestliže je ve sporu o výživném žalující stranou osoba, která požaduje výživné, je místně příslušný rovněž soud podle přechodného bydliště žalující strany.

Jestliže je ve sporu o výživném žalující stranou osoba, která požaduje výživné, je místně příslušný rovněž soud podle přechodného bydliště žalující strany. (článek 50 občanského soudního řádu).

V nesporném řízení se obdobně použijí ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li zákon jinak.

Návrh v nesporném řízení musí obsahovat popis vztahu nebo situace, o níž má soud rozhodnout, skutečnosti relevantní pro rozhodnutí, důkazy pro tato tvrzení, další informace, které musí každá žádost obsahovat, a identifikační údaje účastníků, jak je stanoveno v občanském soudním řádu pro žalobu (článek 23 zákona o nesporných řízeních).

Strany a ostatní účastníci řízení musí podat žaloby, opravné prostředky a jiné návrhy **ve slovinštině nebo v jazyce národnostní menšiny**, který se u soudu oficiálně používá. (článek 104 občanského soudního řádu) Žaloba musí obsahovat žalobní návrh, který vymezuje předmět věci, a vedlejší návrhy, skutečnosti na podporu návrhu navrhovatele, důkazy, o něž se tyto skutečnosti opírají, další údaje, které musí obsahovat každá žaloba, a identifikační údaje účastníků, jak je stanoveno v občanském soudním řádu (článek 180 občanského soudního řádu).

Nestanoví-li zákon jinak, musí být soudní poplatek zaplacen v okamžiku podání návrhu na zahájení řízení. (článek 39 zákona o nesporném řízení)

V souladu s občanským soudním řádem je návrhem myšlena žaloba, odpověď na žalobu, žádosti o předběžné opatření a případně další žádosti, návrhy nebo sdělení předložené mimo řízení. Návrhy musí být srozumitelné a musí obsahovat všechny náležitosti umožňující jejich projednání. Zejména musejí zahrnovat: odkaz na soud, jména a místa trvalého či přechodného pobytu stran, jména zákonných zástupců či zmocněnců, předmět sporu a návrhová žádání.

Navrhovatel musí návrh podepsat, pokud to forma návrhu umožňuje. Vlastnoručním podpisem navrhovatele se rozumí také elektronický podpis, který je rovnocenný vlastnoručnímu podpisu. Pokud žalobce neumí psát nebo není schopen se podepsat, na návrh se namísto podpisu připojí otisk ukazováčku. Má-li soud pochybnosti o pravosti takového návrhu, může rozhodnutím nařídit, aby byl návrh podán s ověřeným podpisem. Proti takovému rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Je-li písemnost návrhem, musí strana v ní uvést skutečnosti, na něž odkazuje, a v případě nutnosti i důkazy (článek 105 občanského soudního řádu)

Návrh je písemným návrhem ve fyzické nebo elektronické podobě. Písemným návrhem je návrh napsaný rukou či vytištěný návrh, který je vlastnoručně podepsaný (návrh ve fyzické podobě), nebo návrh v elektronické podobě opatřený elektronickým podpisem, který je rovnocenný vlastnoručnímu podpisu (návrh v elektronické podobě). Návrh ve fyzické podobě se zasílá poštou, s použitím prostředků komunikačních technologií, doručuje se přímo orgánu nebo

se doručuje osobou, která předávání návrhů zprostředkovává profesionálně. Návrh se podává elektronicky tak, že je vložen do soudního informačního systému. Soudní informační systém navrhovateli automaticky potvrdí obdržení návrhu. Návrh lze rovněž podat na předepsaném či jinak připraveném formuláři. Aniž jsou dotčena ustanovení jiných předpisů, elektronické formuláře musí mít stejný obsah jako formuláře předepsané pouze ve fyzické podobě. (článek 105.b občanského soudního řádu)

Je-li písemnost návrhem, musí strana v ní uvést skutečnosti, na něž odkazuje, a v případě nutnosti i důkazy.

Návrhy, které mají být doručeny protistraně, musí být soudu předloženy v tolika kopiích, kolik jich soud a protistrana vyžadují, a ve formě, která soudu umožní je přijmout. To platí také pro přílohy. Elektronicky podané návrhy a přílohy, které mají být zaslány protistraně, se předkládají jen jednou. Soud vyhotoví tolik elektronických kopií či fotokopií, kolik si protistrana vyžádá. Je-li na opačné straně více osob, které mají společného právního zástupce nebo zmocněnce, mohou být návrhy a přílohy pro všechny doručeny společně v jediném vyhotovení. (článek 106 zákona o nesporném řízení)

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

V řízení o urovnání osobního stavu a rodinných vztahů rozhoduje soud v nesporném řízení. (kapitola X zákona o nesporném řízení)

Přednostně se řeší soudní věci podle zákoníku o rodině týkající se vztahů mezi rodiči a dítětem, osvojení, poskytnutí rodičovské péče příbuzným, pěstounské péče a opatrovnictví. V rozhodování o věcech podle tohoto zákoníku, které podle tohoto zákoníku spadají do příslušnosti soudů, jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy, nestanoví-li jiný zákon jinak. (článek 14 zákona o rodině)

Krajský soud rozhodne v občanskoprávním řízení, není-li zákonem stanoveno, že by tak měl učinit v nesporném řízení. Soudy projednávají záležitosti upravené zákonem o manželství a rodinných vztazích přednostně. (článek 10a zákona o manželství a rodinných vztazích)

Zákon o rodině stanoví, že v řízení o ochraně nejlepšího zájmu dítěte soud vydá předběžná opatření, pokud je dítě prokazatelně ohroženo. (článek 161 zákona o rodině)

V souladu se zákonem o nesporných řízeních jsou předběžná opatření na ochranu nejlepšího zájmu dítěte za podmínek stanovených zákonem o rodině vydávána v souladu s postupem stanoveným zákonem, který upravuje zajištění pohledávek.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Ano, k dispozici je bezplatná právní pomoc za účelem pokrytí nákladů řízení. O přidělení bezplatné právní pomoci rozhoduje předseda krajského soudu (článek 2 zákona o bezplatné právní pomoci).

Bezplatnou právní pomoc podle tohoto zákona lze přiznat pro účely právního poradenství, právního zastupování a jiných právních služeb stanovených zákonem, pro účely všech forem soudní ochrany u všech soudů s obecnou příslušností nebo specializovaných soudů v Republice Slovinsko, u Ústavního soudu Republiky Slovinsko a u všech orgánů, institucí a osob v Republice Slovinsko, které jsou příslušné pro mimosoudní urovnávání sporů, a ve formě odpuštění platby nákladů soudního řízení (článek 7 zákona o bezplatné právní pomoci).

Příjemci pomoci podle tohoto zákona jsou: 1) občané Republiky Slovinsko; 2) cizí státní příslušníci s trvalým nebo dočasným povolením k pobytu v Republice Slovinsko a osoby bez státní příslušnosti, které v Republice Slovinsko pobývají legálně; 3) ostatní cizí státní příslušníci v souladu s podmínkami vzájemnosti nebo za podmínek a v případech, které jsou definovány v mezinárodních smlouvách, jež jsou pro Republiku Slovinsko závazné; 4) neziskové nevládní organizace a nezisková sdružení, které vykonávají svoji činnost ve veřejném zájmu a jsou zapsány v příslušném rejstříku v souladu s použitelnými právními předpisy, a to ve sporech, které souvisejí s výkonem činnosti ve veřejném zájmu nebo za účelem, k němuž byly zřízeny; 5) ostatní osoby, které mají podle zákona či mezinárodních smluv, jež jsou pro Republiku Slovinsko závazné, nárok na bezplatnou právní pomoc (článek 10 zákona o bezplatné právní pomoci).

Osoba, která může mít nárok na bezplatnou právní pomoc, může požádat o právní pomoc v kterékoli fázi řízení (např. při zahájení mimosoudního nebo soudního řízení, jakož i v jakékoli fázi již probíhajícího řízení). Při rozhodování o žádosti o bezplatnou právní pomoc se posoudí materiální situace žadatele a další podmínky stanovené v tomto zákoně (běžná bezplatná právní pomoc). (článek 11 zákona o bezplatné právní pomoci).

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Ano, pro rozhodnutí o opravných prostředcích proti rozhodnutí o rodičovské odpovědnosti, které vydal krajský soud, je příslušný vrchní soud (*višje sodišče*). (článek 36 zákona o nesporném řízení) Opravný prostředek lze podat soudu, který vynesl rozhodnutí v prvním stupni, v dostatečném počtu kopií pro soud a protistranu. (článek 342 občanského soudního řádu)

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Řízení o výkonu rozhodnutí jsou stanovena v zákoně o výkonu rozhodnutí a předběžných opatřeních. Nestanoví-li zákon jinak, je pro povolení výkonu rozhodnutí věcně příslušný okresní soud (*okrajno sodišče*). (článek 5 zákona o výkonu rozhodnutí a předběžných opatřeních)

Soudem, který je místně příslušný pro rozhodnutí o návrhu na výkon soudního rozhodnutí o péči o dítě a pro samotný výkon, je soud, v jehož obvodu má trvalé nebo přechodné bydliště osoba, které bylo dítě svěřeno do péče, nebo soud, v jehož obvodu má trvalé nebo přechodné bydliště osoba, proti níž je výkon navrhován. Soudem, který je místně příslušný pro přímý výkon (článek 238.e), je soud, v jehož obvodu se dítě nachází. (článek 238.a zákona o výkonu rozhodnutí a předběžných opatřeních)

Podle usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je povinnost vydat dítě uložena osobě, již se vykonávací titul týká, osobě, na jejíž vůli vydání dítěte závisí, a osobě, se kterou je dítě v době vydání usnesení. Soud v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí uvede, že povinnost vydat dítě se vztahuje i na jakoukoli jinou osobu, u níž se dítě nachází v době provedení výkonu. (článek 238.c zákona o výkonu rozhodnutí a předběžných opatřeních)

S přihlédnutím ke všem okolnostem daného případu a na ochranu zájmu dítěte soud rozhodne o výkonu rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče uložení pokuty osobě, které se usnesení o nařízení výkonu týká, nebo odebráním dítěte a jeho předáním osobě, které bylo dítě svěřeno do péče. (článek 238.č zákona o výkonu rozhodnutí a předběžných opatřeních)

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Soudní rozhodnutí o rodičovské odpovědnosti je uznáno a vykonáno v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003. Soud použije nesporné řízení podle ustanovení zákona o nesporném řízení (*Zakon o nepravdnem postopku*).

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

K projednání návrhů na prohlášení vykonatelnosti jsou příslušné všechny krajské soudy.

Soud, který prohlásil soudní rozhodnutí za vykonatelné, je příslušný k projednání opravného prostředku proti rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti.

Soud použije nesporné řízení podle ustanovení zákona o nesporném řízení.

[Seznam krajských soudů \(244 KB\)](#) (244 Kb)   (244 Kb)

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Podle zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním se vztahy mezi rodičem a dítětem řídí právem země jejich státní příslušnosti. Jsou-li rodiče a děti státními příslušníky různých zemí, použije se právo země, ve které mají všichni trvalé bydliště. Jsou-li rodiče a děti státními příslušníky různých zemí a nemají-li trvalé bydliště ve stejné zemi, použije se právo země, jejímž státním příslušníkem je dítě. (článek 42)

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

Poslední aktualizace: 11/08/2021

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.